

**AKTUÁLNE ZMENY V SLOVNEJ ZÁSObE ANGLICKÉHO
A SLOVENSKEHO JAZYKA – JAZYK PANDÉMIE****CURRENT CHANGES IN THE LEXIS OF ENGLISH
AND SLOVAK LANGUAGE – LANGUAGE OF A PANDEMIC***DOMINIKA VARGOVÁ***Abstrakt**

Uvedený príspevok ponúka prehľad slovnej zásoby v anglickom jazyku v čase šírenia koronavírusu. Zameriava sa na najfrekvencovanejšie slová a neologizmy používané v kontexte ochorenia COVID-19, pričom zozbieranú lexiku autorka analyzuje z hľadiska slovotvorných procesov, ktoré sa pri kreovaní vybraných výrazov uplatňovali. K jednotlivým slovám priraduje alebo hľadá slovenské ekvivalenty, prípadne podrobnejšie vysvetľuje ich význam v záujme správnej interpretácie a vytvára tak stručný pandemický slovník. Štruktúra tohto príspevku demonštruje diverzitu, akou jazyk reflektuje nové okolnosti a zmeny v spoločnosti v dôsledku pandémie.

Kľúčové slová: lexika, slovná zásoba, koronavírus, pandémie, slovotvorné postupy, analýza, preklad.

Abstract

The submitted article provides an overview of the lexis of the English language in the time of coronavirus. It focuses on the most frequent words and neologisms used in the context of the COVID-19 disease, while the author analyses the collected vocabulary in terms of the word-formation processes which were used to create the selected expressions and words. In individual cases, she includes or searches for Slovak equivalents or explains their meaning in detail for the sake of correct interpretation and thus creates a short pandemic dictionary. The structure of this article demonstrates the diversity, with which the language reflects new circumstances and changes in the society in consequence of the pandemic.

Keywords: lexis, vocabulary, coronavirus, pandemic, word-formation processes, analysis, translation.

Úvod

Chod dejín ovplyvnili mnohé udalosti, ktoré dokázali výrazne ovplyvniť aj jazyk ľudí. Týka sa to aj vyjadrovania tých, ktorí neboli očitými svedkami uvedených udalostí; dôsledky míľnikov ľudských dejín zasiahli aj nasledujúce generácie a ich reč.

Jedným z následkov Dobytia Anglicka Normanmi v 11. storočí boli výrazné zmeny v ostrovnej kultúre, vrátane jazyka. Počas nasledujúcich storočí mala francúzština výrazný vplyv na rozvoj slovnej zásoby anglického jazyka (Durkin, 2014, s. 65). Prostredníctvom neho prenikli mnohé francúzske slová aj do lexiky ďalších jazykov.

Z obdobia vládnutia rôznych panovníkov sú až do týchto čias v našom jazyku „živé“ mnohé výroky, ktoré vyriekli v zlomových situáciách. Príkladom je Gaius Iulius Caesar. Pri prechode rieky Rubikon predniesol slávny výrok „iacta alea est“, ktorý „sa používa v súvislosti s nejakým významným rozhodnutím; kocka je symbolom hry s neistým koncom“ (Encyclopaedia Beliana [online]).

Vznik nových slov alebo odvodenín a preberanie cudzích slov je spojené aj s vedeckým a technologickým pokrokom. Slovnú zásobu toho-ktorého jazyka obohacujú aj spoločensko-politické zmeny, často presahujúce hranice krajiny, zasiahnutej týmito zmenami. Ako píše

Lišková (2016, s. 199): „... sme očitými svedkami, ako sa hospodárske, spoločenské, kultúrne a politické dianie odráža v jazyku“. Ako poznamenáva Melušová (2020, s. 34) „... novoutvorená odborná lexika sa objavuje nielen v odborných a popularizačných textoch, ale aj hovorovom štýle“.

Vďaka technologickým výtobytkom je komunikácia a stret rôznych kultúr takmer bezbariérová napriek tomu, že komunikanti môžu byť používateľmi rôznych jazykov. Prienikom sú predovšetkým internacionalizmy a cudzie slová. Všeobecne teda môžeme konštatovať, že „jazyk je dynamický fenomén sám osebe, no zároveň pružne reaguje aj na zmeny odohrávajúce sa v rámci jazykového spoločenstva, ktoré ho používa.“ (Levická, 2010, s. 70) Ak sa tieto zmeny dotýkajú svetového spoločenstva ľudí, je mapovanie spoločnej slovnej zásoby o to zaujímavejšie.

Pre účely nášho článku sme sa rozhodli zamerať na anglický a slovenský jazyk. Anglický jazyk z toho dôvodu, že sa v globálnom meradle hodnotí ako kontaktný jazyk slúžiaci na dorozumievanie ľudí, ktorí majú odlišný materinský jazyk, inými slovami, je *lingua franca* (Ostler, 2006). Platí to pre oblasť vedy, politiky, ekonómie, školstva atď., a to aj v našom priestore, na Slovensku. Veľmi intenzívne to vnímame v súčasnej dobe, počas ktorej ľudstvo zasiahlo šírenie vírusu COVID-19. Neminul ani Slovákov; tejto téme sa venuje široká skupina ľudí, od vedcov cez laikov až po médiá. Analyzovať budeme ich jazyk, a to paralelne s anglickými výrazmi, ktoré náš materinský jazyk prijal.

Predmet a metodika výskumu

Súčasnú situáciu v slovenskej a anglickej lexike budeme analyzovať na základe postupov formálneho obohacovania týchto jazykov. Okrem preberania do našej analýzy zahrnieme kalkovanie, tvorenie slov odvodzovaním, tvorenie slov skladaním a abreviáciu. V našom príspevku sa takisto venujeme slovám cudzieho pôvodu, ktoré sú v súčasnosti v angličtine a slovenčine najfrekventovanejšie.

Cieľ

Cieľom je mapovanie slovnej zásoby slovenského a anglického jazyka v období najintenzívnejšieho šírenia koronavírusu v Európe a v Spojených štátoch amerických od marca do októbra 2020. V tomto období sa z dôvodu bezpečnostných opatrení na zabránenie šírenia tohto vírusu zmenil spôsob života množstva ľudí. Utlmenie ekonomickej činnosti a spoločenského života sa však (aj z dôvodu masívneho sústredenia verejnosti a médií na túto problematiku) nijako negatívne neodrazilo na jazyku v zmysle jeho ochudobnenia. Práve naopak. Naším výskumom tiež chceme poukázať na „živosť jazyka“ a dynamiku, s akou reaguje na nové výzvy, ktorým ľudstvo v 21. storočí čelí. Príspevok ponúka rešerš aktuálnej slovnej zásoby, ktorá zahŕňa nielen novotvary, ale aj najfrekventovanejšie známe slová v anglickom a slovenskom jazyku v špecifickom kontexte na pozadí slovtvorných procesov.

Kompozitá a preberanie

V tejto kapitole sa zameriame na slovtvorný proces skladania anglických slov a problematiku ich preberania do slovenského jazyka. Preberaniu cudzích výrazov do anglického a slovenského jazyka sa budeme podrobnejšie venovať v našom príspevku v jednej z ďalších kapitol.

Najväčšiu časť v anglickom jazyku tvoria jednoduché zložené slová, ktoré pozostávajú z dvoch slovtvorných základov. Z textov a ústnych prejavov, ktoré sa venujú téme vírusu, sme vyxcerpovali všetky druhy, ktoré sú v kategórii jednoduchých kompozít zastúpené. Najpočetnejšou skupinou jednoduchých kompozít však bola skupina menných kompozít; výrazne menej zastúpenými skupinami boli adjektívne, slovesné a adverbialne kompozitá. Proces skladania slov sa často považuje za najjednoduchší typ slovtvorného procesu, no jednoduchá forma zloženín môže „maskovať“ ich komplexnosť z hľadiska sémantiky (Bauer, 2017, s.1).

Posledné uvedené typy kompozít sme práve kvôli ich osobitným sémantickým vlastnostiam zaradili do podkapitoly metaforizovaných zloženín. Do skupiny menných zloženín sme zaradili:

- *Homeoffice* – do slovenčiny sme tento anglický výraz prebrali, ako slovenský ekvivalent navrhujeme prácu z domu.
- *Caremongering* – tento výraz má svoj pôvod v Toronte. Začali ním označovať dobromyseľnú činnosť zameranú na pomoc sociálnym skupinám ľudí, ktoré sú obzvlášť ohrozené koronavírusom a šírenie dobromyseľnosti. Paradoxne, je odvodený od slova scaremongering, čo znamená úmyselné strašenie ľudí, šírenie poplašných správ a paniky. V súčasnosti sa tento trend dobrovoľnej pomoci zraniteľným skupinám v spoločnosti rýchlo šíri prostredníctvom sociálnych sietí a jeho vyznávači sa označujú ako caremongers. V slovenčine sa používa všeobecný výraz dobrovoľníctvo a dobrovoľník, no v uvedenom kontexte slovenské ekvivalenty nemáme. V záujme zúženia a spresnenia významu by sme pre uvedené výrazy navrhli nasledujúce ekvivalenty: koruníctvo a korunár. Ku koreňu slova korona sme pripojili infíx „íc“ a formant „tvo“, ktorý sa zväčša používa pri abstraktách pomenúvajúcich oblasť ľudskej činnosti, vlastnosť a/alebo činnosť (Ološtiak, 2019, s. 556). K tvorbe slova korunár nás inšpiroval preklad slova scaremonger do slovenčiny – panikár, z ktorého sme v našom novotvare využili príponu -ár.
- *Super-spreader* – super prenášač alebo so spojovníkom super-prenášač je človek, u ktorého je riziko nakazenia sa vírusom oproti iným ľuďom zvýšené a tým urýchľuje šírenie vírusu.
- *Self-isolation* – samoizolácia, v angličtine sa od uvedeného odvodilo aj slovesné zložené slovo self-isolate, no v slovenčine nemá formu zloženého slova, používame zvrätané sloveso izolovať sa.
- *Socialdistancing* – dodržiavanie odstupu, dodržiavanie spoločenského odstupu, fyzického odstupu.
- *Homeschooling* – domáce vzdelávanie, domáca škola.
- *Coronavirus* – v slovenčine sa slovo prispôbilo slovenskej ortografii, t. j. koronavírus.
- *Coronabonds* – v slovenčine koronabondy (pre zaujímavosť: v češtine častejšie uvádzané so spojovníkom korona-bondy) alebo korona dlhopisy. Sú to spoločné európske dlhopisy určená na boj s koronavírusom.

Niektoré (aj z vyššie uvedených) anglických kompozít majú rovnakú štruktúru aj v slovenskom jazyku, t. j. sú kompozitami aj v slovenčine, napr. *coronaphobia* – *koronafóbia*, *coronadepression* – *koronadepresia*. Z nich viaceré označujeme ako determinatívne kompozitá, pretože majú rovnaký určujúci člen, teda modifikátor kompozita a rozličný základný člen. Preklad a pochopenie ich významu je v prípade použitia modifikátora „corona/korona“ jednoduchší, a, ako sa ukazuje, uvedený modifikátor najvýraznejšie rozšíril slovnú zásobu oboch jazykov pri využití slovotvorného procesu kompozície.

Existujú aj prípady, kedy je substantívum „corona“ časťou anglického združeného pomenovania, ale ekvivalent daného ustáleného slovného spojenia v slovenčine už je kompozitom: *corona crisis* – v preklade koronakríza, *corona party* – koronapárty.

Medzi vyexcerpovanými zloženými slovami v anglickom jazyku boli aj také, ktoré majú v slovenskom preklade jednoslovný ekvivalent, napr. *facemask/face mask* – rúško, *cross-border worker*, *cross-border commuter* – pendler (hovorovo), ten, kto pravidelne (každodenne) dochádza pracovať do susedného štátu, do susedného mesta a pod. Nasledovné kompozitá majú v slovenčine ekvivalenty, naopak, vo forme viacslovných pomenovaní.

- *Essential workers* – v slovenských textoch sa stretáme s ekvivalentnými výrazmi: pracovníci v kritických povolaniach, kritický personál, osoby pracujúce v kritických alebo inak základných infraštruktúrach. Slovo kritický by sme z dôvodu lepšieho porozumenia slovného spojenia navrhli nahradiť synonymom „rozhodujúci“ alebo „kľúčový“. Sú to pracovníci, ktorým ich charakter práce neumožňuje vykonávať svoju profesiu na diaľku. Pracujú napr. v oblasti verejného zdravia, vo verejnej správe, v doprave, potravinárstve, logistike a pod.

V rámci skupiny ľudí, označených ako „essential workers“ vydeľujeme tzv. *frontline workers* v preklade pracovníci v prvej línii. Sú to pracovníci, ktorí v štáte zabezpečujú chod „kľúčových sektorov“ a sú navyše v priamom kontakte so zákazníkmi, ktorí pre nich v kontexte šírenia koronavírusu predstavujú riziko nákazy. Pri „zbieraní“ kompozít sme sa stretli aj s takými zloženinami, pri ktorých sme sa pozastavili nad ich formou alebo významom a pôvodom. Prvým prípadom je *emotional eating*. Označuje stav, kedy človek v zlej nálade, pod tlakom stresu a nepriemných emócií konzumuje jedlo, aby sa cítil lepšie, napriek tomu, že nie je hladný. Stretneme sa aj s vysvetlením, že ide o zajedanie negatívnych pocitov nezdravým jedlom. V slovenskom jazyku figurujú dve verzie prekladu tohto kompozita – emocionálne a emočné jedenie. Pri pochybnostiach ktoré z uvedených variantov je správny vás môžeme ubezpečiť, že vo význame „súvisiaci s emóciami“ sú obe adjektíva synonymné. Mimoriadne zaujímavým je predpokladaný pôvod a význam mennej zloženiny *patient zero*, v slovenskom preklade pacient nula alebo tiež indexový prípad. Prvým pacientom v medicíne označeným ako pacient nula bol údajne Gaëtan Dugas, ktorého v 80.-tych rokoch 20. storočia označili za pôvodcu HIV vírusu v Spojených štátoch amerických. Vedec William Darrow ho však, nakoľko Dugas nepochádzal z Kalifornie kde zaznamenali vysoký nárast chorých na tento vírus, označil za „patient O“, pričom „O“ nebolo číslom nula, ale skratkou výrazu „Out-of-California“ (Doucleff, 2016), čo v preklade znamená „mimo Kalifornie“. Dugas bol pôvodom z mesta Quebec v Kanade. Zloženina „patient zero/pacient nula“ je teda výsledkom mylnej interpretácie písmena „O“ a mylnej výmeny tohto písmena za cifru „nula“.

Metaforizácia menných zloženín

Väčšina z uvedených zloženín signalizuje sémantickú vzdialenosť medzi významom celej jednotky a pojmovým obsahom jednotlivých konštituentov. Skladanie nových slov je tak úzko spojené s metaforizáciou smerujúcou k implicitnému usúvzťažneniu dvoch javov mimojazykovej reality, napr.:

- *Lockdown/lock-down* – uzavretie hraníc, reštrikčné opatrenia, Websterov slovník (Lockdown [online]) píše o zákaze vzdialiť sa (najčastejšie) zo svojho bydliska z dôvodu zaistenia bezpečnosti alebo ochrany zdravia v prípade mimoriadnej situácie (živelná katastrofa, epidémia a pod.). Interpretácia sa líši podľa pravidiel jednotlivých krajín, ktoré lockdown zavádzajú. Hovorí sa preto o čiastočnom alebo absolútnom lockdowne. Slovenským ekvivalentom k čiastočnému lockdownu by mohlo byť obmedzenie pohybu, zákaz vychádzania alebo izolácia a absolútny lockdown môže zahŕňať aj zatvorenie obchodov. Bill Gates v marci 2020 hovoril o shutdowne, čo v preklade znamená zastavenie prevádzky, zatvorenie továrne, ale v podstate ním myslel absolútny lockdown. Aby sme teda boli exaktní, lockdown sa vzťahuje na obmedzenie pohybu osôb, zatiaľ čo shutdown obmedzuje hospodársku činnosť a poskytovanie služieb.
- *Blackout* – informačné embargo, výpadok prúdu, prerušenie dodávok elektrickej energie. Na Slovensku mylne použité v kontexte pandemického plánu opatrení na zabránenie šírenia koronavírusu vo význame dočasného zastavenia alebo obmedzenia pracovnej a hospodárskej činnosti. V tomto prípade sa potvrdilo to, že poznanie reálií anglicky hovoriacich krajín je kľúčové v záujme správnej interpretácie významu a jeho sprostredkovania obyvateľom krajiny, ktorého sa uvedené opatrenie týka. Riešením by bolo používať slovenský jazyk a vyhnúť sa tak nedorozumeniam a prípadne porušeniam zahrnutých pravidiel.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať menným zloženinám *outbreak* a *breakout*, ktoré majú odlišný význam. Zatiaľ čo *outbreak* znamená vypuknutie, prepuknutie, rýchlo sa šíriaca epidémia, prudké šírenie choroby, (prenesene) epidémia (odtiaľ sloveso *to break out* – prepuknúť, rozpútať sa), tak *breakout* sa používa v zmysle útek z väzenia. K metaforizovaným menným zloženinám sme zaradili aj *bail-out/bailout*, V tomto prípade môžeme hovoriť o rozšírení

významu tohto výrazu – *bail* je kaucia, zatiaľ čo *bailout* (figuruje aj s vyššie uvedeným spojovníkom) znamená finančná výpomoc všeobecne. V slovenskom jazyku sme v tomto význame našli metaforu *záchranný padák*. Prvýkrát sme sa s týmto výrazom stretli v článku Dzuredovej v Justičnej revue z roku 2011 „Pomoc Grécku a Záchranný padák eurozóny – Nález Spolkového ústavného súdu SRN zo 7. 9. 2011“.

- *Traffic-light-style plan* – v slovenskej tlači a materiáloch verejnej správy v rôznych obmenách: COVID semafor, semafor Covid-19, semaforový monitorovací a informačný systém, na stránke Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR pandemický semafor a semafor v súvislosti s ochorením Covid-19 (MPSVaRSR [online]). Význam by sme vysvetlili nasledovne: opatrenia na zabránenie šírenia koronavírusu sa odvíjajú podľa farieb, ktoré sú typické pre semafor a ktorými sa označuje okres, resp. štát, v ktorom sa vírus šíri a v nadväznosti na to miera prijímaných opatrení. Zelená farba označuje najmiernejšie opatrenia vzhľadom k nízkemu počtu nakazených, pričom červená „hlási“ najväčší výskyt infikovaných a teda najprísnejšie pravidlá. V anglickom jazyku sa na základe prirovnania so semaforom odvodili ďalšie metafory: red/amber/green measures; red, amber, green traffic-light system.

V kategórii metaforizovaných slovesných zložených slov uvádzame:

- *to outsource* – outsourcovať, externe obstarávať, v slovníku od spoločnosti Lingea (Outsource [online]) – zadávať subdodávateľské objednávky; v slovníku cudzích slov figuruje len podstatné meno a od toho odvodené prídavné: outsourcing – outsourcingový;
- *to jumpstart/jumpstart* – znovu naštartovať, núdzovo naštartovať.

V kategórii adjektívnych zložených slov uvádzame nasledovné:

- *long-awaited* – dlhoočakávaný,
- *heavy-duty* – vysokoodolný,
- *game-changing* – revolučný,
- *three-tier* – trojúrovňový, trojstupňový (three-tier system of measures).

S tvorením anglických zložených slov je úzko spätý proces konverzie medzi slovnodruhovými kategóriami. Niektoré z uvedených príkladov naznačujú prechod nominálnych jednotiek do kategórie adjektív s atributívnou funkciou v kompozite, napr. *coronabonds* či *homeoffice* atď. Rovnaký proces prebieha aj v prípade združených pomenovaní, napr. *quarantine life* – karanténny život.

Abreviácia

V rámci slovtvorného procesu abreviácie sme vyexcerpovali skratky, ktoré boli najfrekvencovanejšie a ktoré, najmä v súvislosti so spomínaným častým používaním, boli do slovnej zásoby jazyka prijaté už po veľmi krátkom čase svojej existencie. Rozhodli sme sa nedeliť ich do skupín na základe detailnej analýzy ich pôvodu či faktorov, ktoré spôsobili ich vznik; zameriame sa skôr na ich štruktúru, aj to predovšetkým v záujme prehľadnosti tejto časti nášho príspevku. Napriek tomu chceme poukázať na jeden z najdôležitejších intralingvistických faktorov vo vzťahu k abreviácii, ktorým je zákon jazykovej ekonomie, t. j. kompresia a kondenzácia jazykového prejavu a myšlienky. Tento zákon sa prejavuje v každom jazyku a patrí k najsilnejším (Fördösová et al., 2019, s. 33). Neobišiel ani nami analyzované slovné a písomné prejavy, venované téme koronavírusu, ktoré čo do počtu a rozsahu svojím spôsobom potvrdili autoritatívnosť tohto zákona. V tomto kontexte mali navyše postavenie primárnych komunikačných jednotiek. Samozrejme, mimojazykové faktory (modernizácia, výrazná zmena spoločenského zriadenia a vedecko-technický pokrok) v prípade „našich“ skratiek tiež zohrávajú nemenej dôležitú úlohu (Gavurová, 2013, s. 22).

Z množstva definícií skratiek sme si zvolili Horeckého definíciu akronymov, pretože jej znenie najviac vystihuje typológiu nami vyselektovaných skratiek ako názvov rozličných inštitúcií a zariadení, ale niekedy aj vecí, zostavených zo začiatočných písmen, skupín písmen alebo slabík, z ktorých je zložené viacslovné pomenovanie“ (Horecký, 1980, s. 149). Slovník súčasného slovenského jazyka (SSSJ, 2006, s. 94) pod heslom akronym uvádza, že je to „slovo utvorené zo začiatočných hlások al. slabík pôvodného viacslovného názvu, skratkové slovo, skratka...“.

Po naštudovaní si definícií a názorov lingvistov, ktoré vo svojom diele *Skratka ako lexéma* Gavurová (2013) uvádza, sme sa rozhodli, že akronymy na základe ich skladby zoskupíme do nasledovných skupín: iniciálové skratky, iniciálové skratkové slová a skratkové slová.

Iniciálové skratky

Nasledovné iniciálové skratky v angličtine sme do slovenčiny prebrali v pôvodine, prekladáme len ich plné znenie: *WFH* (*work from home*) – práca z domu; *TB* (*throwback*) – návrat, spomienka; *WHO* (*World Health Organization*) – Svetová zdravotnícka organizácia; *ECDC* (*European Centre for Disease Prevention and Control*) – Európske centrum pre prevenciu a kontrolu chorôb; *PCR* (*najčastejšie PCR test, z angl. polymerase chain reaction*) – test, ktorý využíva metódu polymerázovej reťazovej reakcie; *CRP* (*C-reactive protein*) – typ proteínu, ktorý indikuje zápal v organizme; *RO* (*basic reproduction number, vyslovujeme R nought alebo R zero*) – základné reprodukčné číslo.

Ďalšie anglické skratky v slovenčine nepoužívame, prekladáme ich význam: *NHS* (*National Health Service*) – vnútroštátny zdravotnícky systém, štátna zdravotná starostlivosť; *EWRS* (*Early Warning and Response System*) – systém včasného varovania a včasnej reakcie na prevenciu a kontrolu prenosných ochorení; *ICM, CCM* (*Intensive care Medicine, Critical Care Medicine*) – intenzívna medicína.

Slovenské skratky sa bežne v anglickom jazyku nepoužívajú, ale pre zaujímavosť uvádzame príklad, kedy angličtina v danom význame ekvivalentom vo forme skratky nedisponuje: *OČR* (v období koronavírusu najčastejšie figurovalo v slovnom spojení pandemické OČR, pandemické ošetrovanie člena rodiny/pandemické ošetrovanie) – *Leave to Care for a Family Member, care allowance*.

Odlíšne iniciály, ale rovnakú formu – formu skratky – majú v oboch jazykoch nasledovné ustálené slovné spojenia: *PPE* – *personal protective equipment*; *OOPP* – *osobné ochranné pracovné prostriedky*.

Pri používaní anglických iniciálových skratiek môže prirodzene vzniknúť otázka, ako ich vyslovovať, pretože v príručkách slovenského jazyka odpoveď používateľ nenájde. Platí, že „iniciálové skratky utvorené z pomenovaní v cudzích jazykoch sa väčšinou hláskujú po slovensky najmä v takom prostredí, kde používatelia slovenského jazyka nie sú oboznámení s plným znením skráteného názvu, jeho pôvodom či s cudzím (predovšetkým anglickým) spôsobom hláskovania.“ (Ako sa správne čítajú skratky... [online]). Ak ste sa preto v slovenčine stretli s anglickou výslovnosťou PCR (ako pí-sí-ár), nie je to vyslovene nesprávne, ale odporúča sa, najmä vo verejnej komunikácii, preferovať slovenské hláskovanie.

Uvedená iniciálová skratka PCR sa tiež vyznačuje tendenciou, ktorou „je možnosť slovnodruhovej konverzie a existencia slovnodruhovej homonymie medzi substantívnou a adjektívnou (a ojedinele aj inou) platnosťou“ (Gavurová, 2013, s. 283). Týka sa to slovných spojení PCR test, PCR testovanie, ako ďalšie príklady môžeme uviesť CRP test alebo TB Thursday.

Iniciálové skratkové slová

Iniciálové skratkové slová, na rozdiel od iniciálových skratiek, ktoré hláskujeme, vyslovujeme ako jedno slovo. Jedným z najčastejšie používaných iniciálových skratkových slov v poslednom období je slovo *SARS*. Je výsledkom abreviácie iniciál „severe acute respiratory

syndrome“, v slovenčine ťažký akútny respiračný syndróm, inými slovami vírusové ochorenie dýchacích ciest.

Iniciálovým skratkovým slovom, ale len v slovenskom jazyku, je aj abreviatura označujúca jednotku intenzívnej starostlivosti – *JIS*. V anglickom jazyku nás to môže zvádzať k mylnej výslovnosti *ICU* (intensive care unit) ako jedného slova a teda nesprávnej identifikácii abreviatúry ako iniciálového skratkového slova. Uvedenú skratku však radíme medzi iniciálové skratky, a správne sa vyslovuje [,ar ,si 'ju].

Skratkové slová

Skratkové slová, ktoré sme vyexcerpovali, v sebe zahŕňajú číselný komponent. V uvedených spojeniach má rovnakú funkciu a pôvod – vyjadruje numerále v abreviačnom motivante.

V skratkovom slove označujúcom koronavírusové ochorenie – *COVID-19*, (*CO*rona*VI*rus *Disease* 2019) číslo „19“ odkazuje na rok 2019, kedy vedci prvýkrát identifikovali túto chorobu u čínskych pacientov. *COVID-19* je spôsobené vírusom, označovaným tiež skratkovým slovom *SARS-CoV-2*, v ktorom číslo „2“ označuje nový druh vírusu, jeho poradie, pretože prvým bol *SARS-CoV*, ktorý infikoval ľudí v roku 2002. Spočiatku ho označovali ako *2019-nCoV*. Tento skrátený názov by sme mohli definovať ako špecifické kompozitum, ktorého časťou je skratkové slovo. Písmeno „n“ je iniciálou anglického slova „novel“, v preklade nový.

Kríženie – tvorenie „blendov“

Proces kríženia slov sa významnou mierou podieľa na neologizácii slovnej zásoby. Jeho výsledkom je tvorba slov, v angličtine „blends“, krížených slov, ktorých častým príznamom je figuratívnosť. Okrem toho, že ich tvorba a použitie je prejavom ekonomizácie jazyka, nami vyexcerpované slová potvrdzujú snahu pomenovať nové skutočnosti originálnym spôsobom, a to aj v neformálnom písomnom styku. Uvedené demonštrujeme nasledujúcimi príkladmi:

- *Covidiot* = covid+idiots – ľudia, ktorí nerespektujú opatrenia na ochranu zdravia a bezpečnosti v čase šírenia koronavírusu.
- *Infodemia* = information + pandemia – šírenie nehodnoverných informácií o koronavírusе. *Coronials* = corona + millennial – koroniáli, generácia koroniálov; týmto názvom sa označuje generácia detí, ktorá sa narodila alebo bola počatá počas doby šírenia koronavírusu. Kríženie slova „corona“ s „millennial“ nie je náhodné. Termínom mileniáli sa totiž označuje generácia, ktorá je výsledkom „baby boomu“ v 80. rokoch 20. storočia. V nadväznosti na to – obdobie karantény počas kovidu a uvoľnenie režimu po prekonaní epidémie predpokladá neobvyklý nárast pôrodnosti, vznikla tu istá analógia.
- *Robodoc/robodoctor* = robot+doctor – robolekár.
- *Coronageddon* = corona+armageddon – armagedon, a teda pohroma, spôsobená koronavírusom priamo, a teda ohrozenie zdravia ľudí alebo nepriamo – úpadok sociálneho, ekonomického a politického života, ktoré šírenie koronavírusu sprevádza. Doslovný preklad z anglického jazyka sme zaregistrovali v poľskom a českom jazyku, v slovenčine absentuje.
- *Zumping* = Zoom+dumping – rozchod cez videokonferenčnú službu Zoom.

Prvé štyri z vyššie uvedených slovenčina prevzala kalkovaním z anglického jazyka v znení *kovidioti*, *infodémia* a *koroniáli*. Význam je možné jednoducho dešifrovať rozdelením na dva slovo tvorné základy bez znalosti anglického jazyka. Niektoré zložené slová v slovenskom jazyku však cudzí pôvod nemajú a napriek tomu je zložitý porozumieť ich významu, pretože sú kontextuálne závislé. Tvoria ich slovenskí autori, publicisti, a to s cieľom zaujať čitateľa. Svojou „krátkodobosťou“ sa odkláňajú od kategórie neologizmov. Skôr by sme ich zaradili medzi okazionalizmy, keďže „vznikajú príležitostne v momente reči, v jedinečnom kontexte ako

produkty individuálneho použitia“ (Horecký et al., 1989, s. 313). Navyše, v inom texte by mohol byť ich význam interpretovaný odlišne. Takýmto príkladom je napr. zložené slovo „kovidlák“ (Lehotský, 2020). Kríženie slov sa využíva aj pri tvorení firemných značiek, názvov produktov a služieb, odborných termínov alebo slov, ktoré sa udomácnia v štandardizovanej slovnej zásobe. K vymenovaným kategóriám ponúkame aj zaujímavé ukážky frekventovaných krížených slov posledného obdobia v anglickom jazyku:

- *Quarantini* = *quarantine*+*martini* – alkoholický nápoj, pripravený doma počas karantény. Recepty s návodom na prípravu tohto alkoholického miešaného nápoja s príznačným názvom vzhľadom na podmienky jeho prípravy sa začali šíriť po uzavretí reštaurácií a barov v marci 2020.
- *Shecession* = *she*+*recession* – dôsledkom opatrení na zabránenie šírenia koronavírusu bol aj nárast nezamestnanosti, aj v radoch žien. Tým, že téma rodovej rovnosti bola v poslednom období v spoločnosti často pertraktovaná a stala sa súčasťou diskusií o oživení ekonomiky a prekonaní hospodárskej recesie, krížené slovo *shecession* sa stalo adekvátnym termínom na označenie hospodárskeho poklesu, ktorý výraznejšie zasiahol ženské pokolenie.
- *Pastime* = *pass*+*time* – aktivita, vďaka ktorej čas plynie rýchlejšie, kratochvíľa. Tento anglický blend má však pôvod vo francúzštine, je výsledkom kalkovania slovného spojenia *passe-temps*. Udomácnil sa v štandardizovanej slovnej zásobe anglického jazyka a používateľa angličtiny si cudzí pôvod nemusia uvedomiť.

Derivácia – odvodneniny

Derivácia je slovotvorný proces, ktorý sa zakladá na pridaní prefixu alebo sufixu k slovotvornému základu. V anglickom jazyku je to jeden z najproduktívnejších slovotvorných procesov. Prípony môžeme deliť podľa rôznych kritérií, v anglickom jazyku ich je nespočetné množstvo. My by sme chceli zdôrazniť ich najdôležitejšiu funkciu, ktorou je zmena slovnodruhovej kategórie. Z tohto hľadiska rozlišujeme najmä nominálne prípony (napr.: -age, -ance, -eer, -ery; v slove *appearance*), adjektívne prípony (napr.: -able, -ful, -atic, -ish, -less; v slovách *hopeful*, *problematic*, *harmless* atď.), slovesné koncovky (napr.: -ate, -ify, -ize; v slovách *falsify*, *polarize* atď.) a adverbálne sufixy (napr. -ly, -ward, -wise; v slove *reliably*).

Napriek tomu, že schopnosť meniť slovný druh je vlastnosť typická pre prípony, v súčasnosti poznáme aj predpony s touto funkciou. Sú to napríklad *de-*, *dis-*, *en-* v slovách ako *defraud*, *dismember*, *endanger*. Prípony (rovnako ako aj predpony) však majú aj rad ďalších funkcií, preto je niekedy zložitá ich kategorizovať. Môžeme ich však rozdeliť do viacerých kategórií z funkčno-sémantického hľadiska: záporové (napr.: *a-*, *anti-*, *dis-*, *il-*, *im-*, *non-*, *un-*; v slovách *asymptomatic*, *antibody*, *disinformation*), pejoratívne (napr.: *mis-*, *mal-*, *pseudo-*; v slovách *maltreatment*, *pseudoexpertise*), časové (napr.: *ex-*, *post-*, *pre-*; v slovách *postpandemic*, *prepandemic*), prefixy vyjadrujúce stupeň, veľkosť (napr.: *hyper-*, *over-*, *semi-*, *under-*; v slove *outperform*) apod.

Z uvedených exemplifikácií vyplýva, že angličtina oplýva mnohými odvođeninami, ktoré sú výsledkom derivačných slovotvorných postupov, no momentálne nemá výrazný vplyv na kreovanie novotvarov súvisiacich s témou koronavírusu. V slovenčine sme v tomto ohľade zaregistrovali nové odvođeniny, napríklad výsledok použitia adjektívnej prípony -ový v slove *covidový* (v slovnom spojení *covidové prsty*) alebo slovenskej koncovky -ovať v slovese vytvorenom z podstatného mena – *karantenizovať*.

Konverzia

Konverzia ako ďalší slovotvorný postup nachádza v anglickom jazyku tiež široké uplatnenie. Má za následok zmenu slovnodruhovej kategórie východiskového slova, najčastejšie jednoslabičného, pretože je z hľadiska morfológie flexibilnejšie než viacslabičné lexémy.

V období od marca 2020 sme zaznamenali množstvo slov, ktoré sú produktom slovnodruhovej konverzie. Početnou skupinou boli denominálne slovesá, napr. *to foot* (vo

viazanej kolokácii *to foot the bill* -zatiahnúť účet), *to face* (čeliť), *to loose* (uvoľniť), *to crater* (klesnúť, skrachovať, stagnovať), *to clear* (oslobodiť), *to quarantine* (zotrvať v izolácii, v karanténe) a pod.

V nami analyzovanom kontexte, v textoch tematicky zameraných na problematiku koronavírusu, boli zastúpené denominálne adjektíva syntakticky fungujúce ako atribúty, napr. *stress eating* (jedenie zo stresu), *community spread* (komunitné šírenie), *herd immunity* (spoločenská imunita). V slovnom spojení *bounce back loans* pozorujeme konverziu slovesa „bounce back“, ktoré má význam „otriať sa, pozbierať sa“. Tento termín sa používa v ekonomike a v slovenčine je interpretácia nasledovná: sú to pôžičky pre malé a stredné podniky na preklopenie nepriaznivého obdobia, úver na zmiernenie dopadov COVID-19. Terminologický ekvivalent je preklenovací úver alebo medziúver.

Slovesné idiómy a metaforizovaná lexika

„Vzhľadom na to, že pandémie zrazila ekonomiku na kolená, bolo potrebné sploštiť krivku chorobnosti COVID-19.“ Vo vete použité frazeologické zvraty *zraziť na kolená* a *sploštiť krivku* sa stali mantrou posledného obdobia. Ich znenie v anglickom jazyku je – *bring (economy) to knees* a *to flatten the curve*. Vzhľadom na to, že slovníky nevyhnutne nereprezentujú súbor aktuálne používanej slovnej zásoby a môžu byť pod vplyvom jazykovej normy viac ako pod vplyvom jazykového systému (Bauer, 2000, s. 838), je užitočné zachytiť vyššie uvedené slovesné idiómy v odborných štúdiách.

Našu pozornosť zaujali obrazné pomenovania, ktoré na základe vonkajšej podobnosti pomenúvajú javy, ktoré sú v sfére hospodárstva a spoločnosti dvadsiateho prvého storočia novými fenoménmi, alebo javy, osoby či predmety, ktoré síce nie sú novými objavmi, ale jazyk na ne dynamicky zareagoval a priblížil ich význam širšiemu publiku. Patria tu nasledovné metafory:

- *Draconian curbs* – drakonické obmedzenia, teda veľmi prísne, kruté obmedzenia, podľa aténskeho zákonodarcu Drakóna, ktorý v 7. storočí pred Kristom ustanovil zákony, ktorých porušenie sa prísne trestalo (Zamarovský, 1990, s. 194).
- *Helicopter money* – helikoptérové peniaze. Autorom tohto konceptu je držiteľ Nobelovej ceny, americký ekonóm Milton Friedman. Stratégiu založenú na priamu distribúciu peňažných prostriedkov centrálnych bánk občanom sa Milton rozhodol pomenovať metaforou. Tá sa napriek svojej nekonvenčnosti neskôr stala súčasťou ekonomickej terminológie, rozšírila svoj význam a dokonca – našla aj uplatnenie. Friedmanova teoretická úvaha našla praktické uplatnenie v čase ekonomickej krízy vyvolanej pandemiou s cieľom stimulovať dopyt a následne aj príjmy a zamestnanosť.
- *Helicopter parents* – helikoptéroví rodičia. Uvedené metaforické prirovnanie sa prvýkrát objavilo v knihe doktora Ginotta, ktorý citoval tínedžera, ponosujúceho sa na svojich rodičov: „Mama sa nado mnou vznáša ako helikoptéra“ (Ginott, 1969, s. 18). Naznačuje to prehnajú starostlivosť rodiča o svoje dieťa a snahu mať pod kontrolou všetky stránky života svojho potomka v prospech jeho blaha.
- *Lawnmower parents* – v preklade kosačkoví rodičia, ktorí tak ako kosačka „vykosia“ všetko, čo by potenciálne narušilo bezproblémový život dieťaťa a ohrozilo ho. Na rozdiel od helikoptérových rodičov „kontrolórov“ sú kosačkoví rodičia typom premotivovaných rodičov, ktorí oberajú deti o samostatnosť, zodpovednosť a schopnosť nezávislého prejavu (Morin, 2020).

Preberanie cudzích slov

Slovná zásoba každého jazyka sa obohacuje preberaním slov cudzieho pôvodu, inak to nebolo a nie je ani v prípade angličtiny. Vymenované cudzie slová nie sú novými prírastkami do anglickej lexiky, stali sa jeho súčasťou omnoho dávnejšie. Spája ich však kontext, v ktorom sa používajú, a síce v spojitosti s ochorením COVID-19.

Z talianskeho jazyka je prevzaté slovo *quarantine* (karanténa). Je odvodené od „quaranta giorni“, čo v preklade znamená 40 dní. V 14. storočí benátske zákony zakazovali posádkam lodí vystúpiť na breh z dôvodu šíriaceho sa moru do uplynutia tejto doby. *Pandemic* (pandémia) má pôvod v gréčtine od slova *pandemos*, v ktorom pan- znamená všetci a -demos ľudia, čiže týkajúci sa všetkých ľudí, verejný, spoločný. Do anglického jazyka preniklo cez francúzštinu a latinčinu aj slovo epidemy, v gréčtine pôvodne epidemia vo význame šírenie nákazlivej choroby, prevažne moru (Beekes, 2010). Ďalšími najčastejšie používanými slovami sú slová latinského pôvodu: *virus* (vírus, pôvodne jed, rastlinná miazga, sliz), *epicenter* (epicentrum) a *vaccination/vaccine* (z latinského *vaccinus* – pochádzajúci z kráv. V 19. storočí týmto názvom pomenoval lekár Edward Jenner svoju metódu očkovania proti variole, teda pravým kiahňam, keď ľuďom injekčne podal dávku ľahšej formy kiahní – kravských kiahní „variola vaccinae“). Z francúzštiny do slovnice anglického jazyka vošli slová ako *force-majeure* (vyššia moc, anglické synonymum je superior power) a *isolation* (izolácia, do angličtiny preniklo z francúzštiny začiatkom 19. storočia, korene však siahajú do latinčiny, kedy sa používala adjektívna forma *insulatus*).

Aktuálnym novotvarom v anglickom aj slovenskom jazyku je výraz *Kurzarbeit*, prevzatý z nemčiny. V angličtine je to inými slovami „short-time work“, v slovenčine skrátaná pracovná doba. Termín sa ujal, pretože z dôvodu straty zákaziek počas karantény a s cieľom predísť prepúšťaniu začali firmy svojim zamestnancom znižovať počet hodín, ktoré mali stráviť v práci. Toto opatrenie na záchranu hospodárstva však prvýkrát použili Nemci, a ako sa zdá, *Kurzarbeit* sa stala ich úspešnou vývoznou komoditou. Nepochopiteľné však je prečo tomuto termínu mnohí autori článkov v slovenčine priradili mužský rod, keď slovo „práca“ je predsa ženského rodu.

Máloktoľ používatel' slovenského jazyku už dnes nepozná slovo *hoax*. Do našej slovnice zásoby opäť zasiahla angličtina. *Hoax* je pravdepodobne modifikáciou anglického *hocus*, čo v preklade znamená kúzelník, eskamotér. *Hoaxom* teda neradno veriť, sú to dezinformácie, falošné a zavádzajúce správy. Ďalším zaujímavým príkladom je anglické slovo *streaming* a od toho odvodené adjektívum *streamovací* a verbum *streamovať*. Anglické *stream* značí prameň, riečka, potok a vo funkcii slovesa prúdiť, tiecť. S vývojom informačných technológií sa však význam rozšíril a v súčasnosti sa uplatňuje nasledovne: pri pomenovávaní technológie prenosu audiovizuálneho materiálu medzi zdrojom a koncovým používateľom (*streaming*), na označenie serverov, ktoré túto technológiu využívajú (*streamovacie*) alebo na identifikáciu činnosti, ktorú vykonávajú (*streamovať*).

Záver

Uvedený príspevok predstavuje štúdiu slovnice anglického jazyka a slovenského jazyka v čase šírenia ochorenia COVID-19 od marca 2020, ktorú sme kategorizovali podľa aplikovaných slovtvorných procesov. Zamerali sme sa na najfrekvencovanejšie slová, relevantné v súvislosti s ich použitím v kontexte uvedeného ochorenia. Ukázalo sa, že vyexcerpované slová nie sú výlučne medicínske termíny, ale opisujú aj nové fenomény v oblasti ekonomiky a života ľudí všeobecne. Novotvary promptne reflektujú dynamicky sa meniace spoločenské pomery vo svete pod vplyvom pandémie koronavírusu. Niektoré už známe slová zas „ožili“, pretože sa javom, ktoré pomenávajú, venuje zvýšená pozornosť.

Za anglickým jazykom náš materinský jazyk absolútne nezaostáva. Angličtina je pre slovenčinu zdrojom nových slov, ale mnohé novotvary vyskytujúce sa v komunikácii slovenských používateľov sú domáceho pôvodu. Okrem slovenských ekvivalentov k anglickej lexike sme preto vo vybraných častiach nášho príspevku spomenuli aj špecifiká k aktuálnej slovnice slovenského jazyka týkajúce sa napr. výslovnosti, ekonomizácie pri tvorbe skratiek, tvorbe príležitostných slov atď. Je vždy dobrým riešením hľadať k anglickému slovu, resp. slovnému spojeniu, v záujme korektnej interpretácie významu, prekladový ekvivalent v slovenčine. Uvedené by malo byť úlohou odborníkov, ktorí termínu či spojeniu rozumejú a ponúknu vhodný slovenský ekvivalent. Keď ho začnú používať – v odborných prácach i v ústnom prejave – je veľmi pravdepodobné, že sa ujme a rozšíri. Nie vždy je to však možné. V takom

prípade sa odporúča doslovný preklad s uvedením vysvetlenia významu daného slova. V súčasnosti sú pre laikov výhodou, ale aj nástrahou vyvinuté informačné technológie. Prostredníctvom médií a internetu sa k nim cudzia terminológia dostane tak rýchlo, že jej spracovanie nie je dostatočné a môže tým spočiatku spôsobiť dezinformácie. Postupné osvojovanie si lexém a frekvencia ich použitia situáciu napravnúje a v konečnom dôsledku z toho jazyk vychádza víťazne – obohatí sa o novú slovnú zásobu.

Najvýraznejšie zastúpeným slovtvorným procesom sa na základe vyexcerpovanej lexiky javí skladanie a kríženie slov. Zaujímavou sprievodnou vlastnosťou výsledných kompozít a krížených slov je ich obraznosť. Početnou skupinou sú aj abreviácie. Na základe obsahu našej štúdie sa môže javiť, že procesy derivácie a konverzie nie sú produktívne, opak je však pravdou. V anglickom jazyku skutočne nachádzajú mimoriadne široké uplatnenie. Napriek tomu bolo formálne obohacovanie lexiky v spojitosti s témou koronavírusu výraznejšie v prípade vyššie spomenutých procesov slovtvorby.

Pestrosť a zároveň lexikálnu komplexnosť vyexcerpovanej slovnej zásoby anglického jazyka považujeme za zaujímavý didaktický materiál pre študentov angličtiny. Čítaním alebo počúvaním originálneho textu a získavaním informácií o aktuálnom dianí si študenti nielen rozširujú slovnú zásobu, ale posilňujú odbornú jazykovú kompetenciu a získavajú plastický prehľad o fungovaní lexikálneho systému. Osvojovaním si takýchto vedomostí na pozadí informácií o štruktúrnych procesoch v slovnej zásobe angličtiny dokáže študent lepšie porozumieť cudzojazyčnému textu. Takisto tým prispieva k rozvoju svojej jazykovej kompetencie v slovenčine. Význam štúdia slovtvorných procesov teda presahuje lexikálnu úroveň jazyka a významne zasahuje aj do jeho ostatných rovín, a napomáha osvojovaniu všetkých jazykových zručností (Fifiková, 2018).

Literatúra

BAUER, L. 2000. System vs. Norm: Coinage and Institutionalization. In: *BOOIJET, G. et al. (eds.). 2000. Morphologie/Morphology*. Berlin: Mouton de Gruyter, s. 832 – 840.

BAUER, L. 2017. *Compounds and compounding*. Cambridge: Cambridge University Press, 195 s.

BEEKES, R. 2010. *Etymological Dictionary of Greek*. Leiden: Brill.

DOUCLEFF, M. 2016. Researchers Clear 'Patient Zero' From AIDS Origin Story. In: *Morning Edition* [online]. [cit. 2020-10-01]. Dostupné na: <<https://www.npr.org/sections/health-shots/2016/10/26/498876985/mystery-solved-how-hiv-came-to-the-u-s?t=1589560355979&t=1603990618396>>.

DURKIN, P. 2014. *Borrowed Words: A History of Loanwords in English*. Oxford: Oxford University Press, s. 65.

DZURENDOVÁ, L. 2011. Pomoc Grécku a Záchranný padák eurozóny – Nález Spolkového ústavného súdu SRN zo 7. 9. 2011. In: *Justičná revue 11/2011*. Bratislava: Ministerstvo spravodlivosti SR, s. 1543 – 578.

ENCYCLOPAEDIA BELIANA. 1999. *Alea iacta est* [online]. [cit. 2020-09-27]. Dostupné na: <<https://beliana.sav.sk/heslo/alea-iacta-est>>.

FIFIKOVÁ, D., LANČARIČ, D. 2018. Analyse der Wirtschaftssprache Englisch anhand der Beispiele aus den Wirtschaftsmagazinen The Economist und Newsweek. In: *Wirtschaftssprache im Wandel: Eine Forschungsstudie in vier Sprachen, fokussiert auf den Fremdsprachenunterricht*. Hamburg: Verlag Dr. Kovač, s. 55 – 68.

FÖRDÖSOVÁ, M., HOLÚBEKOVÁ, A., GREŽOVÁ, I. 2019. Slovenské, anglické, nemecké a ruské skratky medzinárodných organizácií a inštitúcií. In: *Medzinárodné vedecké dni 2018*.

Smerom k produktívnemu a udržateľnému svetovému poľnohospodárstvu a potravinovým zdrojom, s. 31 – 40.

GAVUROVÁ, M. 2013. *Skratka ako lexéma (abreviačná motivácia v lexike)*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2013, s. 22.

GAVUROVÁ, M. 2013. Pošli bližšie info o detoxe a botoxe. Foto vítané. Poznámky o produktivite a slovnodruhovom štatúte skrátených a skratkových slov – III. časť. In: *Slovenská reč*, 2013, roč. 78, č. 5, s. 274 – 284.

GINOTT, H. 1969. *Parents & Teenagers*. York, NY: Scribner, s. 18.

HORECKÝ, J. et al. 1989. *Dynamika slovnej zásoby súčasnej slovenčiny*. Bratislava: Veda, s. 313.

HORECKÝ, J. 1980. Niečo o akronymách. In: *Kultúra slova*, 1980, roč. 14, č. 5, s. 149 – 152.

Ako sa skloňujú skratky HOAX (poplašná internetová správa) a KEGA. [online]. [cit. 2020-10-20]. Dostupné na: <https://jazykovaporadna.sme.sk/q/7780/>

Ako sa správne čítajú skratky KPMG, HSBC, IBM a J&T? Máme ich hláskovať po anglicky? [online]. [cit. 2020-10-20]. Dostupné na: <https://jazykovaporadna.sme.sk/q/8268/>

LEHOTSKÝ, I. 2020. Kovidioti verzus kovidláci – komu prospieva nová frontová línia medzi občanmi? [online]. In: *Hlavné správy*, 16. septembra 2020. [cit. 2020-10-02]. Dostupné na: <https://www.hlavnespravy.sk/kovidioti-verzus-kovidlaci-komu-prospieva-nova-frontova-linia-medzi-obcanmi/2293894>

LEVICKÁ, J. 2010. Neologizmy a terminologické plánovanie. In: *LEVICKÁ, J., VIESTOVÁ, K. 2010. Neologizmy v terminológii marketingu. Vedecký seminár o problematiku neologizmov v obchodnovedných disciplínach*. Bratislava: Slovenský národný korpus – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV, s. 70 – 80.

LINGEA. *Outsource*. [online]. Dostupné na: <https://slovniky.lingea.sk/anglicko-slovensky/outsource>.

LIŠKOVÁ, D. 2016. Metafory v nemeckých hospodárskych printových médiách a úskalia pri preklade. In: *ŠTEFANČÍK, R. (ed.) Jazyk a politika. Na pomedzí lingvistiky a politológie*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, s. 195 – 207.

MELUŠOVÁ, E. 2020. Aspekty vznikania nových slov a významov vo francúzštine. In: *Lingua et Vita*, ročník IX, 17/2020, s. 28 – 35.

Merriam-Webster.com dictionary. [cit. 2020-09-27]. Dostupné na: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/lockdown>.

MORIN, A. 2020. 5 Ways Lawnmower Parents Hurt More Than They Help. [online]. In: *Psychology today*, 6. február 2020. [cit. 2020-10-27]. Dostupné na: <https://www.psychologytoday.com/us/blog/what-mentally-strong-people-dont-do/202002/5-ways-lawnmower-parents-hurt-more-they-help>.

Semafor v súvislosti s ochorením Covid-19 v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťa. [online]. [cit. 2020-10-13]. Dostupné na: https://www.employment.gov.sk/files/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/jasle/druha-vlna-pandemie-ochorenia-covid-19/semafor-k-21_9_2020_aktualizacia.pdf.

Online Etymology Dictionary [online]. [cit. 2020-10-25]. Dostupné na: <https://www.etymonline.com>.

OLOŠTIAK, M. 2019. Ku vzťahu medzi morfeatickou a slovotvornou štruktúrou slova v slovenčine. In: *Jazykovedný časopis*, 2019, roč. 70, č. 3, s. 545 – 572.

OSTLER, N. 2006. *Empires of the Word: A Language History of the World*. New York: Harper Perennial. 615 s.

Slovník súčasného slovenského jazyka. A – G. Red. K. Buzássyová, A. Jarošová. Bratislava: VEDA, s. 94.

ZAMAROVSKÝ, V. 1990. *Grécky zázrak*. Bratislava: Mladé letá, s. 194.

Kontakt

Mgr. Dominika Vargová, PhD.
Ekonomická univerzita v Bratislave
Fakulta aplikovaných jazykov
Katedra jazykovedy a translatológie
Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava
Slovenská republika
Email: dominika.vargova@euba.sk